

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3095/2016. (V. 12.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Pokol Béla* alkotmánybíró különvéleményével – meghozta a következő

v é g z é s t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.28.839/2013/13. és a Kúria Kfv.V.35.546/2014/14. sorszámú ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
2. Az Alkotmánybíróság az egyes ágazatokat terhelő különadóról szóló 2010. évi XCIV. törvény 9. § (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság az Alaptörvény 24. cikkének *d*) pontja és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a, valamint Alaptörvény 24. cikkének *c*) pontja és az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.28.839/2013/13. és a Kúria Kfv.V.35.546/2014/14. sorszámú ítélete ellen, továbbá kezdeményezte az egyes ágazatokat terhelő különadóról szóló 2010. évi XCIV. törvény (a továbbiakban: Áktv.) 9. § (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének vizsgálatát is.
- [2] 2. A panasz lényege szerint a támadott bírói döntések alkotmányosan nem megengedett módon avatkoztak be az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogba azzal, hogy az eljáró bíróságok – a 2010-es adóévet illetően – olyan adó megfizetésére kötelezték az indítványozót, amelynek – az alkalmazandó jogszabályok helyes értelmezése alapján – a társaság nem alanya. A bíróságok jogszabálytól elszakadó, az elemi logika szabályait semmibe vevő jogértelmezése önmagában is alapjogsértő, önkényes hatalomgyakorlás, amely végső soron az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében biztosított törvény előtti egyenlőség követelményébe ütközik. A jogegyenlőség követelményének a jogrendszerben – az Alkotmánybíróság állandósult értelmezése szerint – nemcsak a természetes, hanem a jogi személyek vonatkozásában is érvényre kell jutnia, és nemcsak a jogalkotás, hanem a jogalkalmazás során is, így a panasz szerint az indítványozó alappal hivatkozhat rá az Abtv. 27. §-a szerinti panasz eljárásban. Azt, hogy az ügyben érintett, megjelölt alapvető jogosultságokat a jelen pánasszal támadott bírói döntések nem tartották tiszteletben, a tizenkilenc oldal terjedelmű beadvány részletesen indokolja az indítványozó tevékenységének bemutatásával, valamint az Áktv. 1. § 4. pontja, 2. § *c*) pontja, 3. § (1)–(2) bekezdése, 4. § (1) bekezdése, 9. § (2) bekezdése, a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (a továbbiakban: GET) 3. § 10. és 15. pontja, 52d. pontja, a távhőszolgáltatás versenyképesebbé tételéről szóló 2008. évi LXVII. törvény (a továbbiakban: Távhő tv.) 4. § (1) bekezdése, 10. § 1. pontja, az adó- és járulék törvények, a számviteli törvény és a könyvvizsgálói kamarai törvény, valamint az európai közösségi jogharmonizációs kötelezettségek teljesítését célzó adó- és vámjogi tárgyú törvények módosításáról szóló 2010. évi CXXIII. törvény (a továbbiakban: Mód tv.) 229. §-a, az 5528/2015. számú MEKH határozatban jóváhagyott Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat (a továbbiakban: ÜKSZ) 3.1.3., 3.2.5. pontja és más rendelkezések, továbbá a Magyar Energia Hivatal (a továbbiakban: MEH) 251/2009. számú – 2011. február 1-jei hatállyal visszavont – földgáz-kereskedelmi engedélye tartalmának az értelmezésével.
- [3] 3. A panasz szerint az Áktv. bírósági eljárásban alkalmazott 9. §-ának (1) és (2) bekezdése visszamenőleges hatályú jogalkotásnak minősül, amely jelen formájában alkotmányosan nem igazolható. Az adó visszamenőleges kivetésének nincs alkotmányosan elfogadható indoka, a szabályozás alaptörvény-ellenes módon korlátozza a tulajdonhoz való jogot is. Mindezek alapján az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdése, valamint az Alaptörvény XIII. cikke sérül a konkrét ügyben a támadott szabályok alkalmazásával. A panasz utal arra, hogy az adózásra vonatkozó normák Magyarországon csak az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a gondolat-

a lelkiismereti és vallásszabadsággal, a személyes adatok védelméhez való joggal és a státuszjogokkal kapcsolatosan vizsgálhatók felül [Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdés].

- [4] 4. Az Áktv. támadott 9. § (1)–(2) bekezdései szerint a 2010. adóévben az adó alanya az, aki 2010. október 1. napján vagy azt követően a 2010. évben a 2. § szerinti tevékenységet végez. A 2010. évi adó alapja – a 4. §-ban foglaltaktól eltérően, a 7. §-ban foglaltakra figyelemmel – az adóalany 2010. évi, 2. § szerinti tevékenységéből származó nettó árbevétele.”
- [5] 5. Jelen ügyben az indítványozó beadványát az Abtv. 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján nyújtotta be. Ezért felmerül a kérdés, hogy az Alkotmánybíróság egyes hatásköreinek gyakorlását korlátozó szabályt [Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdés] az Abtv. 27. § szerinti panasz esetében alkalmazni kell-e.
- [6] Bár a hatáskörkivétel az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *b)–e)* pontjában foglalt hatáskörre vonatkozik, az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése kifejezetten a pénzügyi tárgyú törvényeket zárja ki az Alkotmánybíróság által felülvizsgálható jogszabályok közül. Az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése értelmében a hatáskör-korlátozás csak a *b)* és *e)* pontban szereplő hatáskörre terjed ki, az nem terjed ki az Alaptörvény 24. cikk *d)* pontjában foglalt eljárásra, amely a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjának vizsgálatát biztosítja. Ezért az Abtv. 27. §-a szerinti panasz befogadásának nem képezi akadályát a hatáskör-korlátozás.
- [7] 6. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26. §-a szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [8] Az Abtv. 29. §-a alapján az „Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be”. Az Ügyrend 31. § (6) bekezdése azonban lehetővé teszi, hogy az előadó alkotmánybíró a panasz befogadásáról szóló döntés helyett a panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet terjesszen a testület elé.
- [9] Az Alkotmánybíróság külön vizsgálta, hogy a panasz a bírói döntésekre vonatkozó részében megfelel-e a törvényi követelményeknek. A panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát és az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés *a)* pont]; az Abtv. 26. § (1) bekezdésében és 27. §-ában foglalt hatáskörben kérte az Alkotmánybíróság eljárását. A panaszos megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó törvényi rendelkezést és a bírói ítéleteket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c)* pont], valamint az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d)* pont]. A panaszos indokát adta az eljárás megindításának, kifejtette az Alaptörvényben foglalt és az indítványban felhívott jogok sérelmének a lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pont], indokolta továbbá azt is, hogy a támadott törvényi rendelkezések és az azokat értelmezve alkalmazó bírói ítéletek miért ellentétesek az Alaptörvény általa felhívott rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e)* pont]. A panaszos kifejezett kérelmet terjesztett elő a támadott törvényi rendelkezések és a bírói ítéletek megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f)* pont].
- [10] Az indítványozó a bírósági eljárásban felperesként vett részt, a bírói döntések alkalmazták a támadott szabályokat, így az indítványozó érintettsége mind az alkalmazott jogszabályokkal, mind a támadott ítéletekkel összefüggésben egyértelműen megállapítható. Az Abtv. 27. §-a azonban nem csupán az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló ügyben (jelen esetben: közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata) való érintettséget követeli meg, hanem feltételezi az összefüggést az alapügy és az alkotmányjogi panasz eljárás között. Az alapügyben való érintettség az alkotmányjogi panasz eljárás szükséges, de nem elégséges feltétele. Az alkotmányjogi panasz funkciója a szubjektív jogvédelem, amely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmét feltételezi. Kérdéses azonban, hogy a jelen alkotmányjogi panasz esetében alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés (Abtv. 29. §) felmerül-e.
- [11] 7. Az Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdésének az értelmezett tartalma nemcsak a jogszabályokra irányadó alaptörvény-ellenességük vizsgálatakor, hanem a bírói döntésekben megjelenő jogszabály-értelmezésre is, a jogszabályok normatartalmának meghatározása során, a jogszabály konkrét tényállásra vonatkoztatásánál. Ha a döntés összefügg alapvető joggal, és az adott bírósági ügyben lényeges jogi érvek tárgyilagos értékelésével

semmilyen módon nem támasztható alá, a kétségtelenül alkalmazandó törvény jelentésétől feltűnően elszakad, ésszerűtlen okfejtésen alapul, az elemi logika szabályait semmibe veszi, akkor a jogértelmezés lehet önmagában is alapjogsértő. A konkrét ügyben az ilyen jogértelmezés jelentheti az Alaptörvény – egymással összefüggésben értelmezett – XIII. cikke és XV. cikk (1) bekezdése sérelmét. Az Alaptörvény 28. cikke kimondja, hogy a bíróságok a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét elsősorban azok céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezik. Az Alaptörvény és a jogszabályok értelmezésekor azt kell feltételezni, hogy a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgálnak.

- [12] Az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint ugyanakkor nem lehet megállapítani az Abtv. 29. §-a szerinti feltételek fennállását akkor, ha az indítványozó alkotmányjogi panaszában lényegében a kifogásolt ítélet, vagyis az azt megelőző bírósági eljárás teljes felülbírálatára, vagyis negyedfokú jogorvoslatra irányul {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}. Az Alkotmánybíróság ilyen esetekben visszautasítja az alkotmányjogi panasz befogadását, mert az indítványozó a bírósági ítéletek felülvizsgálatát nem „alkotmányossági szempontból kérte, hanem azt kívánta elérni, hogy a tényállás megállapítása, valamint a tények értékelése, és az abból levont következtetések tekintetében elfoglalt bírói álláspontot változtassa meg az Alkotmánybíróság.” {3005/2013. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [11]} Máshol az Alkotmánybíróság kimondta, hogy a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz „nem tekinthető hagyományos értelemben vett jogorvoslatnak, hiszen az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is kizárólag az Alaptörvényt és az abban biztosított jogokat védi. [...] Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti „szuperbíróság” szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el, annak ellenére sem, hogy az alkotmányjogi panasz eljárás jogorvoslatként definiálható” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}.
- [13] Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben elsőként azt vizsgálta, hogy a panaszban támadott bírói döntésekről – miként az a panaszban szerepel – megállapítható-e, hogy azok az adott bírósági ügyben lényeges jogi érvek tárgyilagossága tekintetében semmilyen módon nem támaszthatók alá, a törvény jelentésétől feltűnően elszakadó, ésszerűtlen okfejtésen alapulnak.
- [14] 8. Ehhez arra van szükség, hogy az Alkotmánybíróság viszonylag részletesen ismertesse a bírósági döntéseket a jogértelmezésre kiterjedően.
- [15] Mindenekelőtt meg lehet állapítani a bírói döntésekből, hogy a közigazgatási bíróság és a Kúria érdemi döntése és nagyobb részt azok jogi indokolása is egybeesik, mindkét bíróság a panaszos különadó alanyiságát állapította meg a 2010-es adóévre. Mindkét bíróság az ítélete indokolásában értelmezte az Áktv. 1. § 3–4. pontjai, 2. § (1) bekezdése, 3. § (1) bekezdése, 9. § (1) bekezdése, 10. § (1) bekezdése, a Távhő tv. 10. § 1.) pontja, a GET 3. § 15. és 25. pontja, 114. § (1) bekezdése rendelkezéseit.
- [16] A közigazgatási bíróság ítélete szerint az adóhatóság feltárta az ügy érdemi eldöntése szempontjából fontos tényeket, és érdemben is jogszerű határozatát helyálló ténybeli és jogkövetkeztetések alapján hozta meg. Az Áktv. a különadó alkalmazhatóságát két konjunktív (együttes) feltételhez köti: az adózónak energia ellátónak kell minősülnie, és az energia ellátói minőségében végzett tevékenységből származó, a Számtv. szerinti nettó árbevételének az adóévet megelőző évben el kell érnie az összes Számtv. szerinti nettó árbevétel legalább 5%-át. A bíróság megállapította, hogy ez a két együttes feltétel teljesült a felperes esetében, mert az Áktv. nem a Magyarország területén végzett tevékenységhez, hanem önmagában az engedélyhez köti a törvényi tényállás megvalósulását; az adóhatóság határozatában szereplő bevételi adatokat a közigazgatási perben a felperes nem vitatta. A bíróság utalt arra, hogy a felperes által hivatkozott állásfoglalások és jogi aktusok nem minősülnek jogszabálynak, és az ítélet meghozatalánál nem vehető figyelembe az sem, hogy az adóteher mekkora nehézséget okozott a felperes gazdálkodásában, mivel a különadó célja és elvei alapján ezt a szempontot a jogalkotó annak idején megfelelő módon mérlegelte.
- [17] A felülvizsgálati kérelemben az alkotmányjogi panasz benyújtója a közigazgatási bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítást kérte. A felülvizsgálati kérelem lényege szerint a jogerős ítélet nem felel meg a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 206. § (1) bekezdésében, 221. § (1) bekezdésében, az Áktv. 1. § 4. pontjában, a GET 3. § 25. pontjában, a 2002/55/EK irányelv (a továbbiakban: Földgázpiaci irányelv) 2. cikk 1. pontjában, 3. cikk (2) bekezdésében, 2004/67/EK irányelv (a továbbiakban: Földgázbiztonsági irányelv) 1. cikkében foglaltaknak. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az Áktv. háttérjogszabályát, a GET-et. Álláspontja szerint az Áktv.-t a GET-tel összhangban állóan kell értelmezni, ezért a MEH által kiadott földgáz-kereskedelmi engedély csak a

Magyarország területén folytatott tevékenységre terjedt ki. A külföldön végzett tevékenységére nem kellett volna engedélyt kiváltania, ezért az adóhatóság és az első fokú bíróság jogsértően mellőzte annak vizsgálatát, hogy a panaszos területileg hol végezte a földgáz-kereskedelmi tevékenységét. Hivatkozott a jogbiztonság elvének megsértésére, a határozatok szerinti jogértelmezés diszkriminatív voltára. Jogi álláspontja szerint kizárólag a teljesítés helyét vizsgáló jogalkalmazás, illetve jogértelmezés áll összhangban az irányelvek rendelkezéseivel és a GET-tel. A Magyarország területén kívül kereskedő társaság ugyanis a tevékenységét nem a GET szerinti engedélyesi, egyúttal nem a Távhő tv. szerinti energiaellátói minőségben végzi, így az ebből származó árbevétele nem számít bele az 5%-os árbevételi arányba, ezáltal pedig az adóalanyiság második feltételének teljesülés hiányában az Áktv. szerint nem minősül energiaellátónak.

- [18] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban utalt arra, hogy ítéleti tényállás kapcsán jogszabálysértés csak akkor állapítható meg, ha az hiányos, iratellenes, vagy téves, okszerűtlen, a logika szabályainak ellentmondó tényeket, ténybeli következtetéseket rögzít. Nem állapítható meg iratellenesség azon a címen, hogy a fél álláspontja valamely bizonyítéknak a bizonyító ereje tekintetében nem azonos a bíróságéval, ez ugyanis nem iratellenességre utal, hanem a bizonyítékok felülmérlegelésére irányul, amire a rendkívüli jogorvoslati eljárásban nem kerülhet sor. A Kúria döntése értelmében az Áktv. a hatályba lépése előtti jogviszonyra is irányadó, az adófizetési kötelezettségét terhesebbé tevő szabályokat tartalmaz, az Áktv. szerinti 2010. évi nettó árbevételt alapul vevő különadó fizetési kötelezettségre nem lehetett felkészülni, a norma címzettjei a tevékenységüket nem tudta ehhez igazítani, azonban az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerinti rendelkezés miatt a bíróság nem kezdeményezhetett eljárást az Alkotmánybíróságnál. A Kúria azzal is érvelt, hogy Földgázpiaci és Földgázbiztonsági irányelvek nem adójogi jogviszonyokat szabályoznak, ezért a különadó kapcsán nem irányadók, rendelkezéseik emiatt nem igényelnek értelmezést, és nem vetik fel az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének szükségességét sem. A Kúria a rendkívüli jogorvoslati eljárás során kizárólag a 2010. évre hatályos Áktv., illetve az e törvényben mögöttesen alkalmazandóként megjelölt jogszabályoknak való megfelelést vizsgálhatta, tehát érdemi döntését az ügyben irányadó tényállás alapján csak a 2010. évre hatályos nemzeti jogszabályok szerint hozhatta meg.
- [19] A Kúria megállapította, hogy a nemzeti jogszabályok értelmében 2010. évben a felperes a különadó alanyának minősül. Az Áktv. 1. § 3–4. pontjai, 3. § (1) bekezdése és 9. § (1) bekezdése értelmében a különadó alanya a 2. § szerinti adóköteles tevékenységet folytató személy. Az Áktv. 2. § c) pontja pedig úgy rendelkezik, hogy az energiaellátó vállalkozási tevékenysége adóköteles. A jövedelem- és nyereségszerzésre irányuló, üzletszerű gazdasági tevékenység vállalkozási tevékenységnek minősül (Áktv. 1. § 3. pontja). Az energia ellátó fogalmát az Áktv. 1. § 4. pontja a Távhő tv. 10. § 1. pontjára és a GET 3. § 15. pontjára utalással határozza meg. A Kúria döntése értelmében e szabályozás szerint az energiaellátói minőség megállapíthatóságának egyik feltétele a földgáz-kereskedelmi engedély megléte, mivel a GET szerint az engedélyes az, aki rendelkezik a MEH engedélyével az engedélyköteles tevékenység végzésére (GET 3. § 15. pontja). A földgáz-kereskedelem a földgáz üzletszerű, ellenérték fejében, nem saját felhasználási célra történő vásárlása és értékesítése (GET 3. § 25. pont), ami a GET 114. § (1) bekezdése értelmében engedélyköteles tevékenység. A felperes 2010. évre, általa sem vitatottan, rendelkezett a 251/2009. számú MEH által kiadott földgáz-kereskedelmi működési engedéllyel, ez csak 2011. február 1-jei hatállyal vonták vissza a 91/2011. számú határozattal. Ez utóbbi határozat pedig a visszavonás okaként egyértelműen azt jelöli meg, hogy a felperes és a belföldi vásárlója módosította szerződéseit a földgáz átadás-átvétel tekintetében, emiatt a felperes a módosított földgáz szállítási szerződések alapján a GET 28. § szerint meghatározott földgáz kereskedelmi tevékenységet belföldön nem folytat, ezért földgáz kereskedelmi engedéllyel rendelkeznie nem kell.
- [20] A Kúria ítélete azzal is érvel, hogy az NGM által kiadott állásfoglalások nem jogszabályok, és utólag nem értelmezhetik a korábban kiadott jogerős határozatok rendelkező és indokolási részét, így egyebek mellett érdemi döntéseik és az annak alapjául szolgáló törvényhelyek személyi, tárgyi, területi hatályát.
- [21] A Kúria megállapította azt is, hogy az adóalanyi minőség megállapításánál az Áktv. 3. § (1) és (2) bekezdése adóalany alatt csak a külföldi illetőségű adóalany adókötelezettségét korlátozza a belföldön végzett energiaellátó vállalkozási tevékenységből szerzett Számtv. szerinti nettó árbevételre, a belföldi illetőségűnél, amilyen a felperes is, nem alkalmaz ilyen szabályt. E törvényhelyen kívül nincs az Áktv.-nek olyan rendelkezése, amely területi, földrajzi alapon, az átadás-átvétel vagy a teljesítés helye szerint tenne különbséget a különadó adóalanyok, illetve ezek adókötelezettsége között.
- [22] A Kúria ítélete tartalmazza azt is, hogy az adójogszabályok értelmezése során nem az ágazati törvényből, hanem az adott konkrét adójogszabályból kell kiindulni, és abból, amit az adókötelezettség szempontjából

kifejezetten nevesít, azaz a Számtv.-ből. Tekintettel arra, hogy az energiaellátók valamennyi vállalkozási tevékenységük után kötelesek adófizetésre, az Áktv. az adóalanyiság fogalmába az egyik feltétel, az engedély mellé beépít egy másikat is, a mennyiségi küszöböt, amit a Számtv. szerinti nettó árbevételben határoz meg (Áktv. 1. § 3. és 4. pontjai). A Számtv. 72. § (2) bekezdése az üzleti évben értékesített készletek, teljesített szolgáltatások ellenértékét tekinti az értékesítés nettó árbevételének. A Számtv. 74. § (1) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a belföldi igénybe vevő részére teljesített szolgáltatás értékét belföldi értékesítés árbevételeként kell elszámolni. A Kúria szerint a felperes a rendelkezésre álló adatok szerint belföldi értékesítésként számlázta tovább a gáz mennyiségeket belföldi vevője részére az Áfa tv. szerinti 25%-os áfa felszámításával, a perrel érintett körben elszámolását maga is a Számtv. szerint készítette el, és nem vitatta az alperes határozatában rögzített, a Számtv. szerinti nettó bevétele összegét.

- [23] A Kúria ítéletének indokolásában szerepel, hogy az elsőfokú bíróság érdemben jogszerűen állapította meg, hogy felperes esetében a különadó adóalanyiságnak a 2010. évre mindkét konjunktív törvényi feltétele megállapítható.
- [24] 9. Az Alkotmánybíróság ismételen utal rá: tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]].
- [25] A jelen esetben nem állapítható meg a panaszban támadott bírói döntésekről, hogy azok az adott bírósági ügyben lényeges jogi érvek tárgyilagos értékelésével semmilyen módon nem támaszthatók alá, vagy a törvény jelentésétől feltűnően elszakadó, ésszerűtlen okfejtésen alapulnának. Mindkét bíróság az eljárásban részt vevő panaszosnak az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálta, és ennek értékeléséről határozatában számot adott.
- [26] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a sérelmezett bírói döntések nem vetnek fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, ezért a bírói döntések elleni panaszt az Alaptörvény XIII. cikk (1) és XV. cikk (1) bekezdése tekintetében, a rendelkező részben foglaltak szerint, az Alkotmánybíróság visszautasította az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján.
- [27] 10. A törvényi rendelkezés vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak a jelen esetben nincs hatásköre.
- [28] Miként arra panasz is utal, hazánkban az adótörvények csak az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a gondolat- a lelkiismereti és vallásszabadsággal, a személyes adatok védelméhez való joggal és a státuszjogokkal kapcsolatosan vizsgálhatók felül [Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdés] jelenleg.
- [29] Az Áktv. szabályait támadó más indítványt – hasonló hatáskör-korlátozó szabály [az előző Alkotmány 32/A. § (2) bekezdése] alkalmazásával – az Alkotmánybíróság a 2011. október 3-án kelt 1618/B/2010. AB végzésben visszautasította.
- [30] A jelen ügyben a panasz az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdése, valamint az Alaptörvény XIII. cikke sérelmére hivatkozik, és nem Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésében szereplő alapvető jogokra.
- [31] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az Áktv. 9. § (1)–(2) bekezdése elleni alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2016. május 3.

Dr. Szívós Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró különvéleménye

- [32] Nem tudtam támogatni a végzés meghozatalakor a többséget, mert megítélésem szerint ez az eddigi alkotmánybírói gyakorlattal való szakítást rejt magában, és a Kúria jogértelmezésének az Alkotmánybíróság álta-

li kiszélesített ellenőrzését hozhatja magával a jövőben, melyre az alkotmánybírák sem felhatalmazással, sem kompetenciával nem rendelkeznek.

- [33] Az európai alkotmánybíróságok a szakosított európai rendes bíróságokhoz képest – az amerikai generalista bíráskodásban kialakult alkotmánybíráskodás szerint – minden jogterületről döntenek a feljük áramló ügyekben, és ezt a kiszélesített döntési kompetenciát csak úgy tudják elviselni, hogy szemszögüket leszűkítik az alkotmányos rendelkezésekre. Csak ez a leszűkített nézőpont teszi reálissá, hogy az alkotmánybírák a jog összes területe felől érkező ügyek szétágazó jellege ellenére – felnőve a generalista alkotmánybírói szerep kihívásaihoz – mégis kompetensen tudjanak dönteni. Az eddigiekben ezt az alkotmányi szemszöghöz ragaszkodást fejezte ki az a sokszor hangoztatott tézis, hogy az Alkotmánybíróság nem vizsgálja a bíróságok jogértelmezését, a bizonyítékok értékeléseit és az ehhez használt logikai szempontokat, hanem kizárólag azt, hogy eközben felmerült-e valamelyik alaptörvényi jog vagy alaptörvényi elv érintettsége. Összefoglalóan ez jelenti azt a tételt, hogy az Alkotmánybíróság előtti eljárás az alkotmányjogi panaszok esetében sem jelenthet negyedfokú döntést a Kúria eljárása után.
- [34] Megítélésem szerint ezzel jelent szakítást a végzés többségi Indokolása [11] bekezdésében azon elvi tézis, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálat alá vonhatja azt is, hogy a bírói döntés „az adott bírósági ügyben lényeges jogi érvek tárgyilagos értékelésével semmilyen módon nem támasztható alá, a kétségtelenül alkalmazandó törvény jelentésétől feltűnően elszakad, ésszerűtlen okfejtésen alapul, az elemi logika szabályait semmibe veszi, akkor a jogértelmezés lehet önmagában is alapjog sértő.” A hivatkozott indokolási rész ennek alátámasztására odavonja az Alaptörvény 28. cikkét is, mely a bíróságok jogértelmezése felé az Alaptörvénnyel összhangban való értelmezés követelményét rögzíti, de megítélésem szerint ezt nem lehet ilyen szélesen felfogni. Csak ha a bíróság által alkalmazandó jogszabályi rendelkezéshez már van egy alkotmánybírói konkretizáló alaptörvényi értelmezés, vagy ha egy alaptörvényi deklaráció vagy elv kivételesen e nélkül is nyilvánvalóan érinti az adott ügy bírósági elbírálását (például, mint a devizahiteles ügyekben az alaptörvényi M) cikk előírása, az erőfölénnyel visszaélés tilalma volt), akkor merülhet fel az Alkotmánybíróság számára a 28. cikk számonkérése a rendes bírói döntéstől. Ám az itt lefektetett kiszélesített ellenőrzés („a kétségtelenül alkalmazandó törvény jelentésétől feltűnően elszakad, ésszerűtlen okfejtésen alapul” stb.) ezzel nem alapozható meg.
- [35] Meg kell jegyezni, hogy azért is óvatosan kell bánni az alkotmánybírói döntések indokolásaiban a kiterjesztő elvi formulákkal és érvelési mintákkal, mert a hazai alkotmánybírói gyakorlatban sajnálatos módon egy olyan döntési stílus alakult ki, mely révén az ügyek kevésbé a tényleges alaptörvényi – vagy 2001 előtt: alkotmányi – rendelkezések alapján kerülnek megítélésre, hanem a korábbi döntések (Abh.-k) érvelési mintái alapján. Ily módon az elvi jellegű indokolási részek ténylegesen alkotmány-kiegészítő jelleget kapnak, és egy idő után magát az írott Alaptörvényt is háttérbe szorítják. (Az első hazai alkotmánybírói elnök, *dr. Sólyom László* ezt tudatosan felvállalva fogalmazta meg az írott alkotmány mögötti, ténylegesen alkalmazott alkotmányként a „láthatatlan alkotmány” konstrukcióját.) Ez a döntési stílus már az 1990-es évek elején kialakult a haza alkotmánybírói gyakorlatban, és ezzel azóta sem történt szakítás. Csak kitekintésként kell felhívni a figyelmet, hogy e döntési stílussal szemben például a szlovéneknél, a horvátoknál és a cseheknekél az alkotmánybírák mindenkor a releváns alkotmányi rendelkezésekből kiindulva érvelnek és döntenek, és csak alárendelten vonják oda a korábbi döntéseiket a megalapozáshoz. (Lásd ehhez részletesebben korábbi elemzésemet, *Pokol Béla: Alkotmánybírói döntési stílusok Európában. Jogelméleti Szemle 2015/3. szám, 107–129. p.*).
- [36] Lezárásként meg szeretném ismételni, hogy megítélésem szerint nem léphetünk rá a kifogásolt érvelés által megnyitott útra, és az alkotmánybíráskodás eszméjéhez ragaszkodva meg kell maradnunk a rendes bírósági döntések kontrolljánál a szigorúan alkotmányossági szempontokra szűkített vizsgálat mellett.

Budapest, 2016. május 3.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírói ügyszám: IV/401/2016.

